

Bůh jako psychický virus

Obsah

Úvod

1. Memetika a náboženství
2. Darwinovská hádanka
3. Obecné otázky náboženství
4. Náboženství a morálka
5. Proč Bůh téměř jistě neexistuje
6. Kritika teorií

Apendix I.

Srovnání věřících a ateistů

1. Religiozita, inteligence a vzdělání
2. Religiozita a zdraví
3. Religiozita a osobnost
4. Morálka ateistů a věřících

Apendix II.

Memetický slovník

Použitá literatura

ANOTACE

Publikace analyzuje tři monoteistická náboženství (judaismus, křesťanství, islám) z pohledu memetiky – tj. nahlíží náboženství jako soubor psychických virů, které ovládly mozky věřících a manipulují jimi. Sumarizuje práce biologů a evolučních a kognitivních psychologů, kteří se tématem náboženství zabývají (R. Dawkins, K. MacDonalda, O. E. Wilson aj.), a pokoušejí se tento jev vysvětlit prostředky moderní vědy.

Kniha upozorňuje na nebezpečí náboženské morálky a antropocentrického pohledu na svět. Zamýšlí se nad tím, proč náboženství – jako soubor víceméně směšných pověr – požívá v moderní společnosti pokud ne úctu, tak alespoň imunitu vůči kritice.

V závěrečné části knihy autor srovnává věřící a nevěřící v oblastech **1.** inteligence/ vzdělání, **2.** prosociálního chování, **3.** fyzického a duševního zdraví.

Kniha je první publikací tohoto druhu na našem trhu. Jistě vzbudí v některých kruzích silnou nevoli, která bude spojena s útoky ad hominum (tak jako v případě autorových předešlých politicky nekorektních publikací). Rozhodující by však měla být fakta a argumenty.

UKÁZKA

Strach z vědy

Obecně lze říci, že náboženství pochází z dob dětství lidstva, kdy nikdo – ani ti největší z myslitelů – nemohli vůbec vědět, co se děje. Dnes ví průměrný středoškolák o přírodních zákonech a fungování světa nepoměrně více, než zakladatelé všech náboženství dohromady. V dobách temna bylo snad náboženství přijatelným průvodcem, asi tak jako slepý v noci, ale jeho funkce končí ve chvíli, kdy začíná den. Náboženství a magie byly první pokusy vysvětlit svět. To, že byly první, neznamena, že byly nejlepší, naopak. Jejich smysl pro moderní svět by měl být pouze v tom, že nám pomáhají porozumět tomu, jak funguje lidská psychika. V žádném případě by neměly být platformou pravdy o světě.

Neplatí, že víra a rozum jsou paralelní cesty poznání. Všechny pokusy spojit víru a vědu musí dopadnou neúspěšně a jsou směšné. Nietzsche se ve svém *Antikristu* správně ptá: „*Byl vůbec příběh, který je na počátku Bible, někdy pochopen? Příběh o tom, jak se bůh strašně bojí vědy? Jakmile se člověk stane vědeckým, kněží a bohové končí.*“

Strach z vědy je typickým projevem víry. Např. S. Hawking ve své knize *Stručné dějiny času* popisuje, jak byli účastníci vědecké konference pozváni k papeži na audienci. Řekl jim, že studovat vývoj vesmíru po Velkém třesku je zcela v pořádku, ale že Velký třesk samotný by měli nechat na pokoji, protože ten je okamžikem Stvoření a tedy dílem božím.

Halík (2007, s. 222) cituje myšlenku z Lewisovy knihy *Rady zkušeného ďábla* – když mladý ďábel jása, že jeho svěřenec přemýšlí nad knihou nějakého ateistického filosofa, starý pekelník je zoufalý: Nedovol mu to! Kdo opravdu přemýšlí, je už tím v hracím poli Nepřítele (Boha)! Naše doména je říše jednoduchých hesel, např. „*To není vědecké!*“, „*To je zastaralé!*“ apod.

Tato myšlenka je pravdivá jen v tom smyslu, že to, čeho se náboženští apologeté nejvíce bojí, je lhostejnost. Pokud se již někdo náboženstvím zabývá – byť kriticky – existuje jistá pravděpodobnost, že dojde k nákaze náboženským memplexem. Co se

týká jednoduchých hesel, právě ta byla vždy zbraní víry: „*Tak je psáno!*“, „*To je Boží tajemství!*“, „*Ježíš za tebe zemřel na kříži!*“ apod.

Věda působí proti náboženství jako antidotum. Věda je založena na ověřitelné evidenci důkazů. Náboženská víra nejenže postrádá důkazní materiál, její nezávislost na důkazech je její pýchou a radostí vykřikovanou do světa. Jestliže existují náboženství nadále i v moderním světě, je to nutné přičíst na vrub nikoli kvalitě náboženských odpovědí, nýbrž afektům, které omezují svobodné užívání lidského rozumu.

Církev odmítá, že by věda mohla mít co říci k zásadním teologickým otázkám. Co kdyby se však prokázalo, že Turínské plátno je autentické, a genetici by z Ježíšovy krve extrahovali DNA, pomocí níž by se ukázalo, že Ježíš skutečně neměl biologického otce? I v tomto případě by teologové tvrdili, že věda nemá k náboženství co říci, nebo by ji vzali namílost?¹

Egoismus

Dalším slabým bodem náboženství je egoismus. Věřící často ateistům předhazují, že nemají dost pokory. Náboženští apologeté tvrdí, že náboženství vede člověka ke skromnosti, že jej zbavuje pýchy. Jen obtížně bychom mohli najít větší omyl. Náboženství je monumentální kapitola v historii lidského egoismu. Učí lidi, aby byli sebestřední a namyšlení. Bůh se prý o ně zajímá, má s nimi své plány, celý vesmír byl tvořen kvůli nim a oni hrají ve vesmírném dramatu důležitou roli. To, co mají věřící namysli pod slovem skromnost, je ve skutečnosti maskovaný masochismus – tj. potřeba podrobit se. Koalice s onou univerzální silou je pak živnou půdou pro egoismus.

Ateisté si naopak uvědomují, že jsou nepatrnou a v podstatě bezvýznamnou součástí vesmíru.

---

¹ Je zajímavé, že spolek *Sisyfos*, který se jinak angažuje v boji proti iracionalitě (astrologie, léčitelství apod.), má ve svých stanovách, že se nebude zabývat náboženstvím (pokud se nebude jednat o případy, které by souvisely s projevy víry v reálném světě – plačící madony, zázračná uzdravení, apod.).

